

ZÁŠKODNÍCI Z MOŘE

Přepadové akce britské Special Boat Service
na nepřátelském území 1940-1945

John Lodwick

OMNIBOOKS

Záškodníci z moře

Vyšlo také v tištěné verzi

Vyrobeno pro společnost Palmknihy - eReading

OMNIBOOKS

John Lodwick

Záškodníci z moře – e-kniha

Copyright © Omnibooks, 2019

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

Text copyright © John Lodwick, 2018
Translation © 2019 Daniel Dominik

ISBN 978-80-88274-30-8 tištěná kniha
ISBN 978-80-882-7431-5 ePub
ISBN 978-80-882-7432-2 Mobi
ISBN 978-80-882-7433-9 PDF

John Lodwick

ZÁŠKODNÍCI Z MOŘE

**Přepadové akce britské Special Boat Service
na nepřátelském území 1940-45**

OMNIBOOKS

2019

ÚVODNÍ SLOVO

Lord Jellicoe

Pozvání, abych přispěl úvodním slovem k této knize mého starého druha, nedávno zesnulého Johna Lodwicka, v níž vzrušujícím způsobem líčí akce SBS (Special Boat Service, speciálních jednotek britského námořnictva) ve Středomoří, mě velice potěšilo. Už byl nejvyšší čas, že ta kniha znovu vyšla.

Měl jsem tu čest velet SBS necelé dva roky. Tyto roky jsou nicméně nesmazatelně vryté do mé paměti.

Stejně jako dnes nebyla SBS nikdy velká jednotka. I když ji poslední rok nebo dva války označovali důstojným titulem pluk, její stav nikdy nepřesáhl tři sta mužů. Ale co jí chybělo v počtu, nahradila všestranností a svými schopnostmi.

„Žádná jména a drsný výcvik“ jsou obvykle dobré pravidlo. Ale rád bych téměř náhodně vybral jen pár těch, kdo v ní hráli hvězdné role. V knize Johna Lodwicka ožili. David Sutherland, profesionál do morku kostí, který po mně převzal velení a jehož impozantní nájezd na Rhodos Lodwick živě popisuje; Jock Lapraik, další skutečný profesionál, který se stejně jako David na SBS tolik podílel jak během války, tak i po ní; Ian Patterson, úžasně inteligentní a také statečný důstojník, který za války tragicky zahynul při leteckém neštěstí; Ambrose McGonigal, později vyšší soudce v Severním Irsku; a Walter Milner-Barry, náš veterán a moudrý a drahý druh. A Lodwickova kniha mi nejživěji pomáhá vybavit si vzpomínky na Anderse Lassena - Andyho, jehož kariéru korunovalo bohužel posmrtné udělení Viktoriina kříže. Mladý Dán, o kterém David Sutherland zcela oprávněně napsal: „Neočekávám, že někoho takového ještě najdu.“ Další muži jsou pestrá a odlišná skupina individualit, jaké by sis přál, kteří se kvalitou vyrovnali důstojníkům. Měl jsem to štěstí, že jsem jim mohl velet.

Zvláštní bylo, že jsme měli v jednotce překvapivě množství literárních talentů. Jako třeba Fitzroy Maclean, slavný Skot, který byl s jed-

notkou jen krátkou dobu. Není nutné ho představovat. John Verney, který zábavným a ironickým pohledem vylíčil naše výcvikové mezihry v Palestině v knize *A Dinner of Herbs*. A Eric Newby, který se hodně pohyboval s SBS během války a potom ještě mnohem více v době míru, jehož zajetí a následný útěk jsou poutavě popsány v knize *Love and War in Appenines*. A v neposlední řadě sám John Lodwick. Kronikáři nám nechyběli.

A pak tam byli další, kdo nějakým způsobem zasáhli do našich životů, často velice přímo. David Stirling, zakladatel SAS (Special Air Service, speciální jednotky britské armády) a v mnoha ohledech naše otcovská postava. David Lloyd Owen a jeho cenění druzi v Long Range Desert Group (britská průzkumná a přepradová jednotka za 2. světové války; pozn. překl.). Plukovník Tsigantes, velitel Řeckého posvátného pluku a po právu nejvíce oslavovaný řecký důstojník druhé světové války. A také námořníci, kteří se s námi plavili po Egejském a Jaderském moři - skvělí navigátoři, jako poručík John Campbell, Adrian Seligman z Levantské školy škunerů, a velitelé ponorek a torpédových člunů, kteří vystavovali nebezpečí sebe a své lodě, když nás nalodovali a vyloďovali.

John Lodwick tyto muže a mnohé další na stránkách své knihy připomíná. Také oprávněně vzdává hold Řekům, se kterými jsme byli během svých operací nevyhnutelně spjatí, obzvláště pak zvláštnímu druhu Řeků, Krétanům. Byli jsme tam, abychom jim nějak pomohli. Ale často jsme zjistili, že oni pomáhají víc nám, než my jim. Dodávali nám neocenitelné informace. Krmili nás a často nám poskytovali přístřeší. A někdy, po pravdě až příliš často, se pro nás obětovali. Dlužíme jim strašně moc - obvykle prostým rybářům a rolníkům a jejich nezlomným ženám.

Když píšete tato slova, dívám se ze své pracovny na klidné Wilshirské nížiny. Toto jsou některé ze vzpomínek, které mi Lodwickova kniha znovu vybavuje. Dobře popisuje vzrušení, vlastně rozjařenost z přepradových nájezdů. Ale oprávněně nešetří čtenáře zklamání, frustrace a tragických ztrát, které jsou od války neoddelitelné.

Někdo se může zeptat, zda to stálo za to. Já myslím, že stálo. SBS v těch válečných letech působila nepříteli velké škody - a to s docela úspornými zdroji. Neúnavnou aktivitou své jednotky ve východním Středomoří navíc pomohla vázat vojska Osy v Egejském moři a na Balkánu, které nepřítel nutně potřeboval na jiných frontách. Pokud

bych měl mít nějakou námitku ke knize Johna Lodwicka, byla by to volba jejího názvu původním nakladatelem. *The Filibusters* (Diverzanti) byla bezpochyby dobrá kniha. Ale mám pocit, že ten titul posloužil k zakrytí seriózního účelu, k jakému se tato jednotka během války využívala, stejně seriózního účelu, jako jejich následovníků o nějakých čtyřicet let později v Jižní Georgii a na Falklandách.

John Lodwick bohužel předčasně zemřel při autonehodě koncem padesátých let. Jsem si jistý, že jinak by dosáhl významné pověsti jako spisovatel. Tato skvělá kniha má v každém případě dobrý příběh k vyprávění. A on ho vypráví s elegancí a možná občas s náznakem vymyšlení. Například mám sklon se divit, zda jsem po jeho pozoruhodném útěku z německého zajetí na Balkáně opravdu řekl: „Hm, tak jsi zpět. Trochu ses s tím loudal, že jo!“

Ale nechme to být. John byl dobrý spisovatel. Byl to také dobrý voják – „vynalézavý, operačně nápaditý a s plodnou myslí jako plánovač“, abych citoval Davida Sutherlanda. Rovněž byl odolný, jak dokazuje jeho služba v cizinecké legii, v SBS a jeho pozoruhodný útěk. Jsem si jistý, že také tato nádherně vyprávěná kniha bude odolná.

PŘEDMLUVA

Nigel Jones

Příběh Johna Lodwicka o Special Boat Service během druhé světové války je klasickým vyprávěním o tomto přepadovém komandu založeném během války. SBS i přes svou malou početní velikost zastrašovala nepřátelské síly v celém Středomoří řadou troulfalých a často nebezpečných nájezdů. Muži, kteří tyto útoky prováděli, byli skvělou bojovou jednotkou a také osobití, odhodlaní a talentovaní jednotlivci se svými vlastními fascinujícími příběhy; v neposlední řadě i autor této knihy, John Lodwick.

Životopisy většiny spisovatelů jsou nezajímavým čtení. Denní boj o popsání prázdných stránek slovy je stěží přesvědčivým akcí nabitým dramatem.

Ale život Johna Lodwicka - nebo lépe řečeno životy, jelikož jich zvládl vmáčknout do krátkého rozpětí pouhých třiatřiceti let několik - je výjimkou, která potvrzuje pravidlo. Je sotva překvapivé, že John Lodwick je v naší konformní době dnes převážně zapomenutou postavou, jelikož byl člověkem, o kterém by se mohlo tesat do kamene slovní spojení „větší než život“.

Námořník, voják, špión, člen komanda, umělec (v nejširším smyslu slova), romanopisec, milenec a podle svých vlastních slov zabiják - John Lodwick byl tím vším a ještě něčím víc. Z barevné látky své rozmanité existence utkal řadu románů, které z něj udělaly jednoho z nejdiskutovanějších spisovatelů poloviny 20. století, vychvalovaného takovými mistry románů jako W. Somerset Maugham a Anthony Burgess jako jim rovný.

Lodwickův životopisec Geoffrey Elliot, autor mnoha faktografických studií o špiónáži, se pokusil oddělit pravdu od fikce a rozhodnout, kde Lodwickův život ustoupil lžím, a kde běžné vzpomínky přechází do skvělé fikce. V knize *A Forgotten Man* nechal Elliot v dramatickém líčení jedné z nejúžasnějších kariér v moderní literatuře a armádě jen pár neobrácených kamenů.

John Lodwick se narodil v roce 1916 uprostřed Velké války, která pár měsíců po jeho narození přidá jeho otce na dlouhý seznam obětí, když loď, která vezla kapitána Johna Lodwicka staršího do Indie, aby se připojil k pluku Gurkhů, torpédovala ve Středozezemním moři německá ponorka.

Místem narození Johna mladšího byl nóbl Cheltenham, klidné místo pro ty, jejichž bouřlivý život pozná jen pár okamžiků noblesy nebo poklidu. Johnova otcovská linie byla dlouho spojená s Indií a vojenské geny se v něm brzy prosadily i přes otcovu trvalou nepřítomnost. Ovšem v jeho životě hráli dominantní roli nejprve předci jeho irské matky Kitty.

* * *

Vzdělání na Námořní akademii v Dartmouthu mělo připravit Johna na kariéru v Královském námořnictvu, ale přesto, že se naučil základy námořnického řemesla, které mu dobře poslouží později, keltský náznak rebelství, jenž se projeví během jeho různých setkání s nadřízenými, ho vypudil z Devonu, aby se ponořil do politického a uměleckého víru meziválečného Dublinu.

Setkání s bohémským irským životem a zapojení se do vzkvétajícího surrealistického hnutí šly ruku v ruce s fascinací irskou politikou a bouřlivým milostným životem, díky kterému se Lodwick v rychlém sledu setkal, oženil a opustil svou manželku Dorothy.

Vypuknutí války v roce 1939 zastihlo Lodwicka, jak se potlouká po Francii. Než by se vrátil do Británie a přihlásil se do armády, rozhodl se, zdánlivě bez rozmyslu, vstoupit do legendární francouzské Cizinecké legie a podrobit se její drsné disciplíně.

Kvůli ztrátě francouzských vojenských záznamů v chaosu německé invaze v roce 1940 je Lodwickova první zkušenost z první linie války nutně povrchní a předběžná. Geoffrey Elliot se musel spolehnout na Lodwickovy vlastní příběhy a my nesmíme zapomenout, že Lodwick byl spisovatelem fikce, fabulátorem příběhů.

Tyto příběhy zahrnují přiznání, že Lodwick „s nadšením“ obrátil svou zbraň proti davu prchajících utečenců, kteří „se pletli do cesty vojenským operacím“, a účty s dezertéry si vražedně vyrovnával svým nožem. Lodwick také tvrdí, že když později procházel poraženou Francií na jih, měl milostné setkání na seníku, které vedlo k narození dítěte.

Toto tvrzení, stejně jako tolik dalších v jeho životě, zůstává neověřené.

Zdá se nesporné, že uprostřed naprosté porážky francouzské armády si Lodwickova mnohojazyčná jednotka vedla dobře; že ho za jeho chování vyznamenali francouzským řádem Válečný kříž a že se nakrátko stal válečným zajatcem, než uskutečnil první z několika válečných útěků.

Prokecal si cestu do Španělska - cestou se setkal s láskou svého života, nádhernou Sheilou Leggeovou, a navázal s ní svazek, který byl přerušen až její smrtí – a po dalším krátkém zadržení ve frankistickém internačním táboře se přes neutrální Portugalsko dostal zpět do Blighty.

V Londýně ho získali k SOE, rozvědčné a sabotážní agentuře založené Churchillem, aby rozvracela okupovanou Evropu. Původní hodnocení nových odvedenců ho popisuje jako vynalézavého, tvrdého, ovšem postrádajícího jakýkoliv smysl pro bezpečnost nebo opatrnost, což z něj dělá ideálního člena záškodnického komanda – a přesně tím se Lodwick ukázal být.

Po výcviku ve škole SOE v Bealieu v New Forest vysadili Lodwicka padákem do Francie s úkolem vyhodit do vzduchu továrnu. Operace BOOKMAKER, jak se nazývala, neuspěla, ale Lodwick i přes pohrdání základní bezpečností dokázal rizika okupované Francie přežít a přes Španělsko se znovu vrátit do Británie. Zdálo se, že se ho drží štěstí Ira.

Ale kvůli své nedisciplinovanosti byl pro SOE nepoužitelným, a ta ho s lítostí předala do Special Boat Service, jedné z řady nepravidelných bojových jednotek, která podnikala diverzní nájezdy na nepřítel na řeckých ostrovech a kolem nich. Lodwicka vysadili padákem na Krétu. Tentokrát byla jeho mise pozoruhodně úspěšná - on a jeho muži vyhodili do vzduchu německý sklad obsahující 165 000 tun paliva a zabili jeho patnáct strážných.

Lodwick a jeho zástupce Nixon, které Němci následně zajali, měli štěstí, že je na místě nezastřelili. Z obtížné situace ještě jednou dostala budoucího romanopisce jeho hovornost a plodná představivost. Lodwicka a Nixona převezli na okupovaný Balkán a tam je osvobodila skupina srbských partyzánů. Po dalších nervy drásajících dobrodružstvích se ohlásil do služby u svého velícího důstojníka, Earla George Jellicoea, nositele Viktoriina kříže.

Lodwick se na rozdíl od mnoha válečných hrdinů dobře přizpůsobil míru. Se Sheilou se usadil ve Španělsku a napsal řadu románů, které popsaly jeho válečné zkušenosti prizmatem spisovatelské představivosti,

a získal si pozornost kritiků i obdiv veřejnosti. Lodwick pak v roce 1959, za rostoucí slávy a na vrcholu sil, stejně jako Albert Camus následující rok, zahynul se svým nakladatelem při náhodné autonehodě na cestě na Katalánský lidový festival. Ale když ve svých nejlepších letech zahynul; jeho pověst začínala upadat. Opomíjený Lodwick a jeho dílo od té doby přesto neutrpěly, protože John Lodwick je skutečně nespravedlivě zapomenutý člověk.

Ať už je konečný verdikt budoucích čtenářů o jeho literárním díle jakýkoliv, život, který se za ním skrývá, je stejně fantastický a dramatický jako nejlepší thriller. V knize *Záškodníci z moře* může čtenář sám posoudit, jak John Lodwick spojil své schopnosti jako spisovatel se svými vlohami vojáka, aby vzdal hold jedné z elitních bojových jednotek druhé světové války.

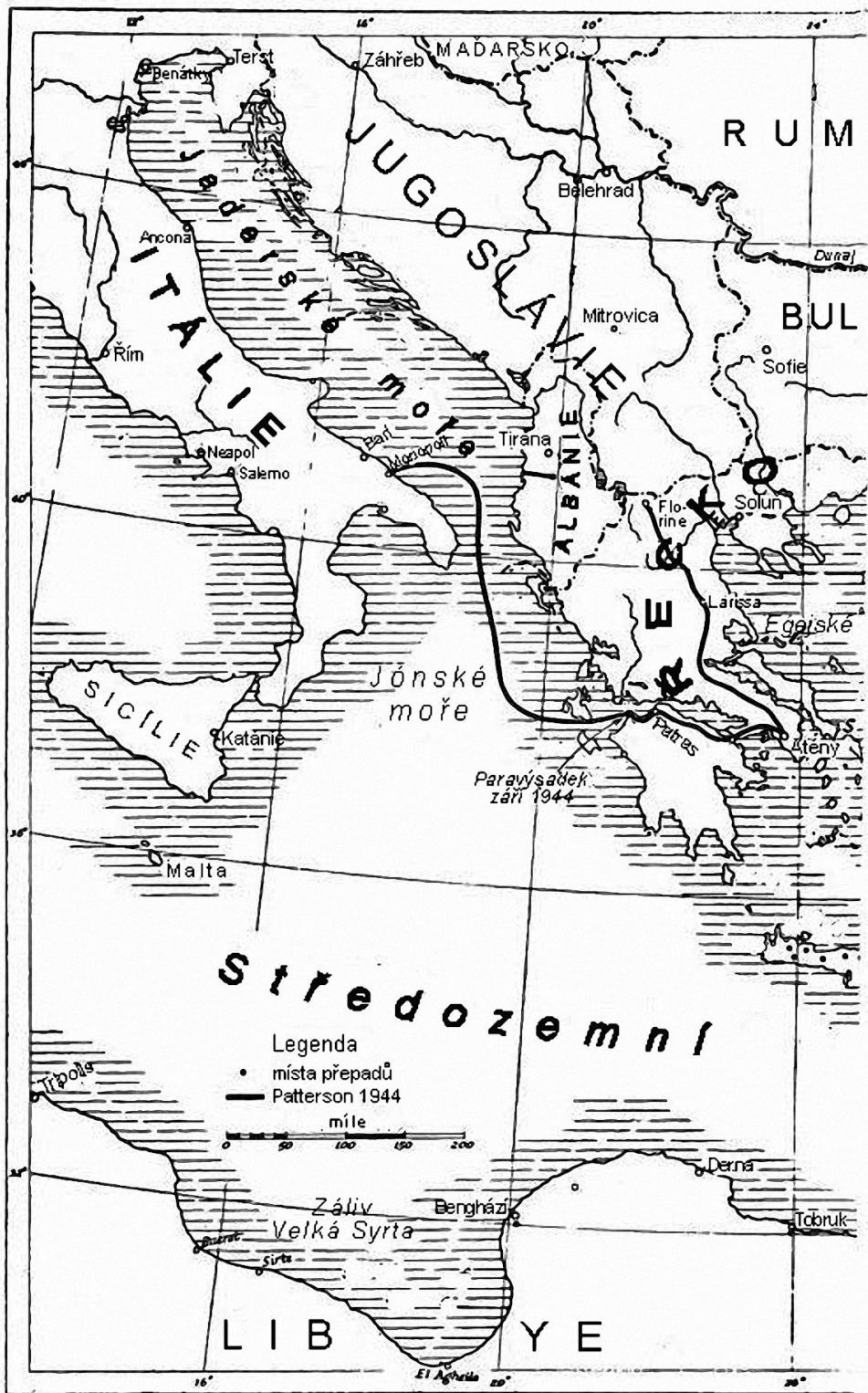
KAPITOLA 1

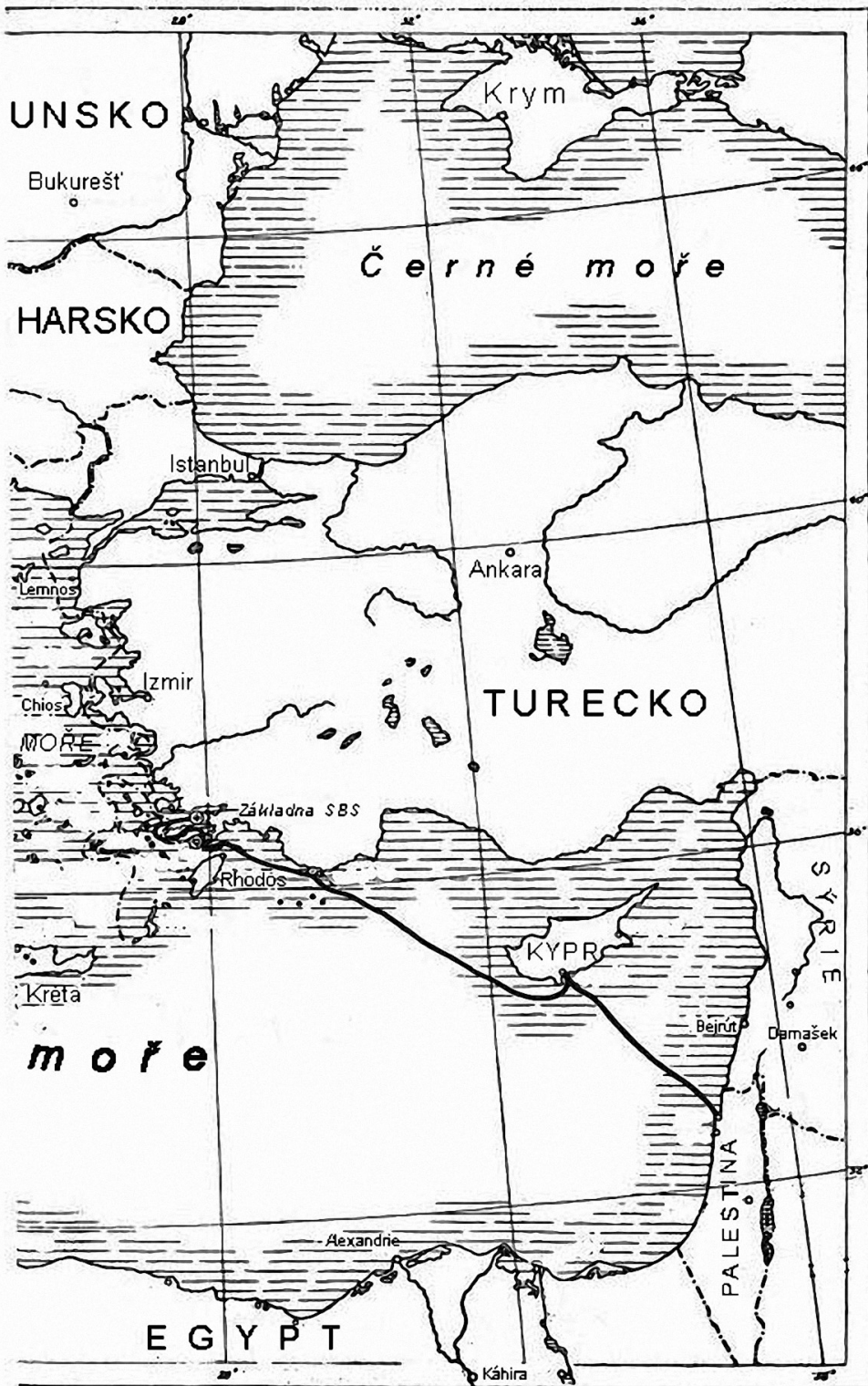
Jeden červnový večer se pár minut před půlnocí vynořila ponorka. Byla čtyři míle od pobřeží. Moře bylo klidné a vznášela se nad ním řídká mlha, ale měsíc ještě nesvítil. Měl vyjít až za další dvě hodiny.

Když se to stalo, seděli v její důstojnické jídelně dva muži a jedli šunkové sendviče. Po sněžení sedmi nebo osmi sendvičů si zapálili cigarety a kouř požitkářsky hluboce vdechovali, protože si teď nějakou dobu nezakouří. Vzápětí zavolal kapitán z věže, že je vše připravené. Oba muži uhasili cigarety, vzali si skládací kánoe a potřebný materiál a vystoupali po ocelových schůdkách do věže. O dvacet minut později seděli v kánoi na horní palubě ponorky připraveni vyplout. Ponorka pokračovala v plavbě k pobřeží a ve vzdálenosti asi tři čtvrtě míle od pláže se začala zanořovat a kánoe sklouzla do moře.

Jedním z těch mužů v kánoi byl důstojník a druhý byl námořník. Když se blížili k pobřeží, pádlovali zlehka a velmi opatrně, protože slyšeli nějaké hlasy, a občas zahlédli světla. Poblíž pobřeží bylo vidět několik malých plavidel, zřejmě místní rybářské lodě. Jelikož důstojník věděl, že podél pobřeží vede železniční trať, nezvolil si konkrétní místo přistání, ale z bezpečnostních důvodů použil pro určení směru výsadku kompas. Právě teď spatřil velký skalní masív, který se zvedal do výšky sedmdesáti až sta metrů. Jelikož železniční trať musela vést skrz tento horský výběžek nebo kolem něj, důstojník se rozhodl využít výhody ochrany, kterou poskytoval jeho stín. Byl to dobrý tah, jelikož po uplutí krátké vzdálenosti spatřili pás pláže, kde mohli přistát, aniž by způsobili příliš velký hluk. Kánoi ukryli mimo dohled mezi skály.

Terén směrem do vnitrozemí strmě stoupal. V jisté vzdálenosti nahoře ve svahu byly vidět telegrafní sloupy, které vedly kolem železniční trati. Muži si přehodili své věci přes rameno a pomalu šplhali nahoru. Potili se, jelikož noc byla teplá, a kleli, když klouzali po uvolněných kamenech a zachytávali se o trnité křoví. Poté, co se dostali k železniční trati, zjistili, že jsou u vstupu do tunelu, který vedl horským výběžkem. Trať i tunel byly nestřežené. V určité vzdálenosti svítilo bílé světlo, zřejmě signál pro vlak.

Protože nenašli vhodnější místo, důstojník se rozhodl uložit výbušnou nálož u vstupu do tunelu. Oba muži poklekli a práce začala. Přinesli si s sebou krumpáče, ale kopání s nimi je hlasité. Nabírali proto kameny rukama a nálož pak uložili mezi dva kameny a ta příhodně zapadla přímo pod kolejnici.

Důstojník měl napilno s posledními detaily. Uložil pod kolejnici dvojítlakový spínač a spojil ho s hlavní náloží. Zatímco na tom pracoval, námořník do něj štouchl a ukázal na světlo u tratě, které se změnilo z bílého na zelené. Přijížděl vlak.

Důstojník vložil roznětku na místo a oba muži vyklouzli pryč. Stále slyšeli hlasy, a proto se pohybovali s velkou opatrností. Přimo proti pláži teď pluly dvě rybářské lodě. Muži se na chvíli schovali za skalami, ale jejich pozice byla nepohodlná, a také je vytrvale obtěžovali komáři. Po krátké poradě vypluli v kánoi a nespátrání rybáři se ztratili.

Důstojník asi půl míle od pobřeží vyslal baterkou dohodnutý signál. Ponorku spatřil po svém pravoboku na přídi. Oba muži nastoupili na ponorku přes plošinu, kde bylo umístěné dělo. Kánoi vytáhli na palubu a rozebrali a ponorka se vydala na cestu zpět.

V důstojnické jídelně zůstaly nějaké šunkové sendviče. Kanoisté jich snědli pět nebo šest a pak důstojníka povolali na můstek. Vystoupal po ocelovém žebříku právě včas, aby uviděl vlak vjíždějící do vzdáleného konce tunelu. O padesát vteřin později byl vidět velký záblesk následovaný výbuchem.

* * *

Tato událost se odehrála v noci 22. června roku 1941 na západním pobřeží Itálie. Představovala první z úspěšných útoků na italskou pevninskou infrastrukturu a zrod Special Boat Service. Tu nálož položili poručík „Tug“ Wilson a námořník Hughes.

* * *

Když padl Dunkerk, mnoho věcí se změnilo. Vyšší důstojníci odešli do penze a cestou do služby v domobraně se zastavili, jen aby si v obchodě Lock's koupili tvrdák. Další důstojníky povýšili a ti si objednali u londýnských krejčích spousty červených výložek. Britské veřejnosti se tyto změny zdály prospěšné, ale ne překvapující. Katastrofa se stala

a bude napravená bez ohledu na to, jak rychle to bude. Hlavním problémem mezitím zůstávalo, jak se dostat do své kanceláře ulicemi, které byly poseté troskami z nočních náletů.

Ale za těmi scénami, za působivými změnami terminologie a velení, se odehrávala změna v myšlení britské armády. Jestli byla potřeba nějaká pohroma, aby otrásla válečným kabinetem, tak reakce té staré zavedené instituce byla docela rychlá. V tomto případě byla také účinná. Objevovaly se nové osobnosti s novými nápady. Po ruce byla opět éra odvážných dobrodruhů a pirátů se státní licencí, a když se začaly šířit příznivé zprávy, duchovní potomci Hawkinse, Peterborougha a Drakeho polkli ve svých jídelnách poslední dvojitou whisky a nasedli na vlak do Londýna. V zavazadlech si vezli tajemné provazové žebříky, stoupací železa, podomácku vyrobené bomby a magnetická zařízení, která byla zkonstruovaná k připevnění na boky nepřátelských lodí. Anglie trpěla pod nočními útoky luftwaffe, ale hlavní starostí těchto mužů bylo, jak se v co možná nejkratší době dostat na kontinent. Byl mezi nimi jeden, jenž splul celou délku Dunaje v gumovém člunu, a který neviděl důvod, proč by ten výkon nemohl zopakovat na Seině. Byl mezi nimi další, který strávil polovinu svého života jako horolezec v Himalájích a nabídl své zkušenosti při zdolávání útesů v Normandii. Tito muži nebyli nepřičetní ani to nebyli otravové. Nástroje, které vynalezli - od propichovačů pneumatik po časované zápalné bomby -, a jejich ohromné zkušenosti na moři, v horách a v mnoha podivných zemích později představovaly základ diverzních a invazních jednotek.

Dovednosti by tedy byly; už jen zbývalo je koordinovat a řídit. Pro tento úkol vybrali admirála floty sira Rogera Keyese, muže všeobecně respektovaného a hrdinu ze Zeebrugge v první světové válce. Během podzimu a zimy roku 1940 absolvovalo nově vytvořené přepadové komando výcvik obojživelných operací nejprve v Inveray a později v Largs a na ostrově Arran. Při pohledu zpět to teď vypadá skoro jako legendární časy, srovnatelné jen se založením Římské říše. Kojila Romula a Rema skutečně vlčice; kdo ví? Historici tu skutečnost konstatují nevzrušeně, protože později nepochybně zjistí, že i v těch vzdálených končinách se Británie připravovala k vrácení úderu. Ale z těch osobností v oněch prvních dnech pod admirálem Keyesem jsou teď mnozí mrtví, další rozprášení po světě a nemálo z nich je ponořených hluboko do burzovního makléřství a pěstování zeleniny na prodej. Od Inverary udělali velký kus práce a nemluví o výcviku, ale o operacích. Když

přišli tu zimu na sever, chyběly jim bohužel zkušenosti. Každý, i když byl ochotný učit se od ostatních, hledal útočiště ve své vlastní specializaci. Ti, kdo přešli poušť Gobi v sandálech z provazů, trvali na výhodách pochodování; amatérští anarchisté projevovali opravdové nadšení jen během fází výcviku věnovaných výbušninám; důstojníci, kteří v civilu trávili hodně času v nočních klubech, vydávali svým oddílům amfetamin a vysvětlovali výhody dlouhých období bez odpočinku.

Byli mezi nimi dokonce obhájci změny uniforem. Kapitán George Duncan odsuzoval jak kraťasy, tak kalhoty od polní uniformy jako zbytečné. „Musíte pochodovat v příboji,“ prohlášoval, „a kalhoty rozdírají kůži,“ a aby dotáhl svá slova k činu, strávil hodně času s jehlou a nití. Duncanovým kamarádem byl George Barnes, elitní voják, jehož um spočíval v jiném směru. Profesionální plavec Barnes dokázal jíst banány a pít pivo pod vodou, což byla dovednost, která se hodila později, když se specializoval v používání Davisových podmorských zařízení.

V té době přidělili ke komandu číslo 8 malou skupinku dokonale vycvičených kanoistů, jejichž prací bylo provádět průzkum pro vylovení diverzních komand a uskutečňovat různé malé sabotážní akce. Tuto sekci „skládacích kánoí“, jak se jí říkalo, vedl kapitán Roger Courtney, který měl předválečné zkušenosti s kánoemi na Nilu a i jinde. Pokud měl Courtney vůbec nějaké trvalé bydliště, bylo to pravděpodobně ve východní Africe, kde strávil velkou část svého života lovem velké divoké zvěře. Courtney uměl přesvědčivě mluvit a potřeboval to, protože myšlenka zapojení kánoí do války byla v té době mimořádně revoluční. K plynutí vemlouvavých slovíček přidával Courtney schopnost přepít dva muže tak, že padli pod stůl, a měl sklon dávat svým mužům jakési motivační letáky. „Jste DRSNÍ?“ ptal se v jednom, „pokud ano, jděte do toho. Chci, abyste to udělali s ostrovtipem.“

Courtneyho zástupce byl poručík „Tug“ Wilson a s tou nádhernou nedůsledností typickou pro britskou armádu ho přijali ke Královskému dělostřelectvu, ačkoliv se léta nedotkl větší ráže než samopalu „tommy-gun“. Wilson byl fanatický nadšenec do kánoí. Jako velitel prvního úspěšného nájezdu tímto způsobem zaujímá v naší hierarchii postavení ne nepodobné pozici svatého Petra v církvi Svaté matky. Byl to on, kdo na naléhání z Káhiry měl později říct: „Ta ubohá preventivní opatření, která Italové přijali, aby čelili našim útokům, jsou zcela neadekvátní a v žádném případě nemohou ani na přechodnou dobu zabránit našim vyložením.“

Wilsonovým parťákem na operacích byl námořník Hughes, jeho „kamarád“ nebo „kámoš“. Bylo zbytečné se ptát, odkud Hughes přicházel. Lidi k tenkrát zárodečné jednotce nepřekládali; po rozhovoru v hospodě nebo na železniční stanici prostě *přijeli*. Jejich zařazení následně schválil všudypřítomný Courtney, který, když chtěl, dokázal reagovat shovívavě. Branci často přicházeli z velice nepravděpodobně znějících jednotek, jako například James Sherwood z Královského stavebního sboru, který si před návratem do Anglie vedl velmi dobře na Blízkém východě. Courtney získal do konce roku 1940 celkově zhruba dvanáct důstojníků a ke každému důstojníkovi jeho „poloviční oddíl“ v podobě mužů, které při každé možné příležitosti krmil koláčky a napájel čajem.

Atmosféra nebyla zdaleka normální.

Výcvik uložený Keyesem nejen sekci skládacích lodí, ale všem vojákům speciální služby na ostrově Arran, se neobešel bez cílů. Tím cílem, ačkoliv jsme si to uvědomili až časem, nebylo nic menšího než invaze na italský ostrov Pantellaria. Polní maršál Wavel byl nyní v libyjské Bardii a brzy bude bojovat u Benghází. Britští stratégové povzbuzení ukořistěním skladů sýra *pecorino* a vína *chianti* začínali myslet ambiciózně. Útok na Pantellariu byl na poslední chvíli zrušen. Spekulace o pravděpodobnosti jeho úspěchu mi připadají nevhodné. Byla by to velice krvavá operace.

Wavell se mezitím dozvěděl o formování těchto zvláštních jednotek ve Skotsku a v lednu 1941 pro ně poslal. Strategie pro Blízký východ měla v té době dva hlavní cíle. První - obsazení Kyrenaiky - byl nyní téměř dosažen. Druhým bylo obsazení Rhodosu a v Alexandrii se k útoku na tento ostrov shromažďovaly jednoduché invazní lodě a malá námořní plavidla všeho druhu. Tři nejlépe vycvičená nová komanda 7., 8., a 1. skotské komando (pod velením podplukovníka Dicka Peddera) opustila 31. ledna 1941 Arran a po únavné cestě kolem Kapského mysu dorazila 11. března na Blízký východ. Celé jednotce velel plukovník Robert Laycock, od kterého převzala své jméno „Layforce“. Stále malá sekce skládacích lodí byla usazená někde v útrokách jedné z nejmenších lodí. Samotné drahocenné kánoe byly rozloženy a zabalené ve vodotěsných pouzdrech. V Káhiře nebudou k dispozici žádné náhradní.

Když přijeli do Egypta, Layforce se dohodla na tradičních prvních úkolech britských řadových vojáků v těchto částech světa - uspořádali

oslavu. Učili se nosit šortky a nepodléhat symptomům předčasné demence, když je celý den pronásledovala hejna much. Tvrdě cvičili na Rhodos; ovšem jak se situace vyvíjela, měli jít skoro kamkoliv jinam.

Protože se koncem března a začátkem dubna v Řecku odehrávaly pro Spojence nepříjemné události, všechny dostupné invazní lodě a malá plavidla se zabavily k evakuaci britských a australsko-novozélandských expedičních jednotek. Útok na Rhodos byl s konečnou platností úplně zrušený. Za těchto okolností Courtney, který stěží znal účel, k jakému bylo jeho křeslo zamýšlené, natož aby byl připravený stále v něm sedět, se rozhodl jednat ze své vlastní iniciativy. S triumfálním „kašleme na to!“ zařídil přesun sekce skládacích lodí na loď Jejího veličenstva *Medway*, kde budou pracovat v součinnosti s 1. ponorkovou flotilou.

* * *

Dá se říct, že od toho okamžiku byla vytvořena Special Boat Section, ale navzdory působivým změnám v terminologii zůstala nějakou dobu bezprizorným dítětem. Přehlídky - pokud se konaly - prozradily, že se jejich bojové stavy zvýšily na osm důstojníků a přibližně třicet mužů. Tyto přehlídky také odhalily úžasnou různorodost pokrývek hlavy nikdy na Blízkém východě nevídanou s většinovým sklonem k irským vlněným čapkám. SBS ještě neměla odznak, ani motto, a nic z osobního vybavení normální vojenské jednotky. Ovšem existovalo razítko jednotky. Nebylo dobře provedené ani snadno rozluštitelné. Poté, co ho uviděl krátkozraký pokladník námořnictva, plačtivě se ptal na podstatu této Speciální sekce *člunů*.

„Layforce“, stále krvežíznivá, ale okradená o všechny své hlavní plány, se mezitím dělila. V červnu ji rozpustili, ale ještě předtím 11. skotské komando uskutečnilo pozoruhodné překročení řeky Litani v syrské poušti proti nejúpornější obraně, s jakou se kdy vojáci speciálních jednotek setkali. Tuto nyní zapomenutou oběť stále označuje pochmurný hřbitov vedle opuštěné silnice.

Příslušníkům „Layforce“ teď nabídli uplatnění v nově vytvářeném Blízkovýchodním komandu, jehož stavy se měly navýšit začleněním dvou komand, která dobře bojovala ve východní Africe. Mnozí to přijali a jiní přešli do různých divných organizací, které nyní vznikaly jako houby po dešti... a velké houby. Jedna z těchto jednotek, pokud

vezmete za bernou minci její mírumilovný název, se zabývala ochranou transportů. Je záhadou, jak se vůbec dostala přes poušť, zabila 120 Italů a ukořistila nebo zničila všechny jejich transportní prostředky. Po této události se jméno jednotky změnilo.

Tento třetí a poslední kvartál roku 1941 byl pro záškodníky počáteční idylkou. Už zde byl veliký David Stirling a občas býval vidět v káhirském hotelu Sheppard's. Ale ještě nevrhal svůj gigantický stín na cestu všech těchto malých skupin a nedával najevo svou vášeň pro začleňování do větších útvarů. Roger Courtney pohodlně usazený v důstojnické jídelně lodi Jejího veličenstva *Medway* v poklidu osnoval spiknutí a byl přívětivý k vlivným lidem a příkrý vůči těm konvenčně smýšlejícím. Vycházel dobře s námořnictvem a námořnictvo vycházelo dobře s ním. Nedlužil nikomu věrnost, a když usoudil, že je situace zralá pro další operaci, zdvořile zavolal admirálovi Maundovi, řediteli spojených operací na vrchním velitelství.

Admirál Maund byl přívětivost sama, ovšem navíc byl osvícený. Jeho ponorky měly za povinnost provádět rutinní hlídky. Proč v jejich průběhu neumožnit podivným chlápčům v irských vlněných čapkách vylodit se s jejich vaky s výbušninou a tlakovými roznětkami, aby výměnou za to odvedli trochu špinavé práce? Admirál v tom neviděl problém stejně jako jeho přední kolegové. To období bylo skutečně vhodné pro malé obtěžující nájezdy, jelikož odjinud přicházely špatné zprávy.

Admirál Maund nebyl jediným klientem; intrikánští pánové na omšelém, ale zlověstném velitelství v Káhiře už natahovali svá dravá chapadla do přístupnějších balkánských států. Agenti jsou cenným živým inventářem a musí se chránit před drobnými nepříjemnostmi života. Zdálo se, že kánoe a gumové čluny Special Boat Service jim nabízely pojistku před namočením nohou při přistání.

